

Kaderrichtlijn Water: Feiten en fictie

Matthijs ten Harkel

KRW-coördinator PNB
Coördinator Monitoring, Evaluatie
en Data voor Water & Bodem

BodemBreed Forum

Opkomende stoffen:
'waar water en bodem botsen'

Achtergrond Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

Europese richtlijn ter bescherming en verbetering van grond- en oppervlaktewater.

Gericht op welzijn van mens, dier en plant.

Resultaatsverplichting: maatregelen uitgevoerd in 2027.

Vastgelegd in Nederlandse wetgeving.

KRW is fit for purpose: vanuit de EU geen aanpassingen aan de KRW.

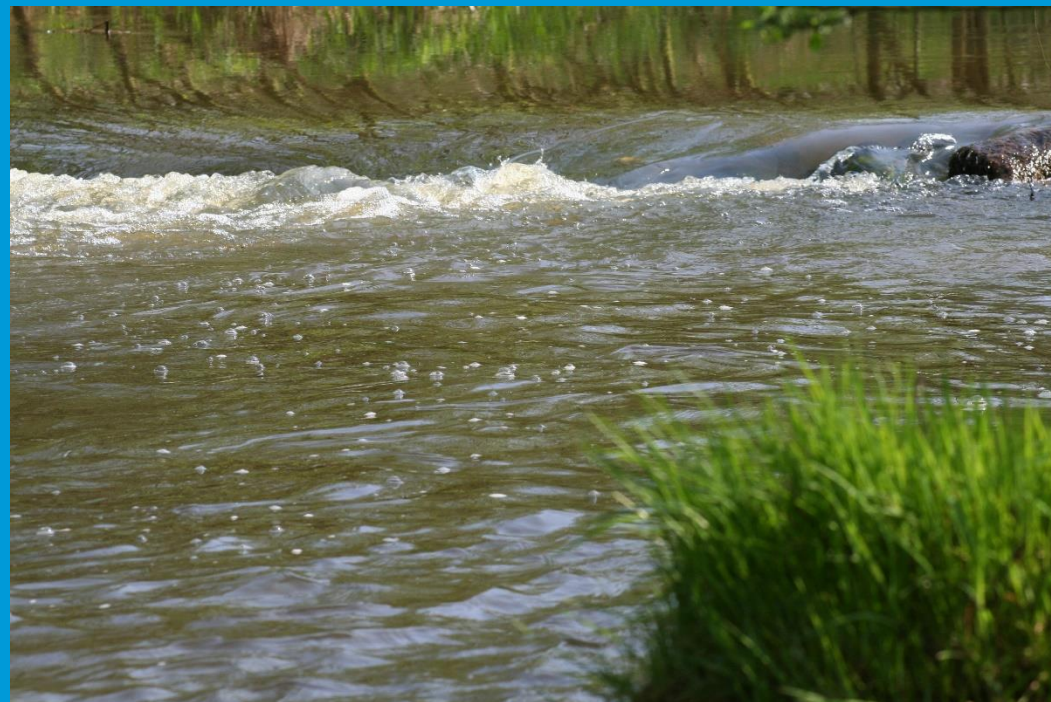
Doelbereik vraagt inzet van alle partijen.

KRW-doelstellingen

Oppervlaktewater:

- Goede toestand
- Geen achteruitgang
- Geen inbreng prioritaire stoffen

Grondwater

- Geen inbreng verontreinigende stoffen
- Beschermen, verbeteren, herstellen toestand
- Ombuigen stijgende concentraties

Doelen voor grond- en oppervlaktewater

Doelen voor grondwater

Onttrekking en
aanvulling in balans

Duurzaam beheer
van grondwater-
reserves

**Kwantitatieve
toestand**

Bescherming tegen
verontreiniging

Verbetering van
verontreinigde
gebieden

**Chemische
toestand**

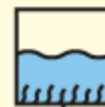
Doelen voor oppervlaktewater

Bereiken van goede
ecologische toestand

Herstel van
waterlichamen

Behouden
van natuurlijke
kenmerken

Vermindering van
verontreiniging

Bescherming
tegen
verontreinigingen

**Ecologische
kwaliteit**

**Chemische
kwaliteit**

Einddatum

- 2015: toestand OW en GW op orde
- 2x 6 jaar extra vanwege technisch niet haalbaar of onevenredig kostbaar
- Verlengen na 2027 enkel vanwege natuurlijke omstandigheden (na-ijlen van maatregelen)
- Niet halen: doelverlaging na 2027 enkel op basis van technisch niet haalbaar of onevenredig kostbaar met bewijslast naar EU over waarom

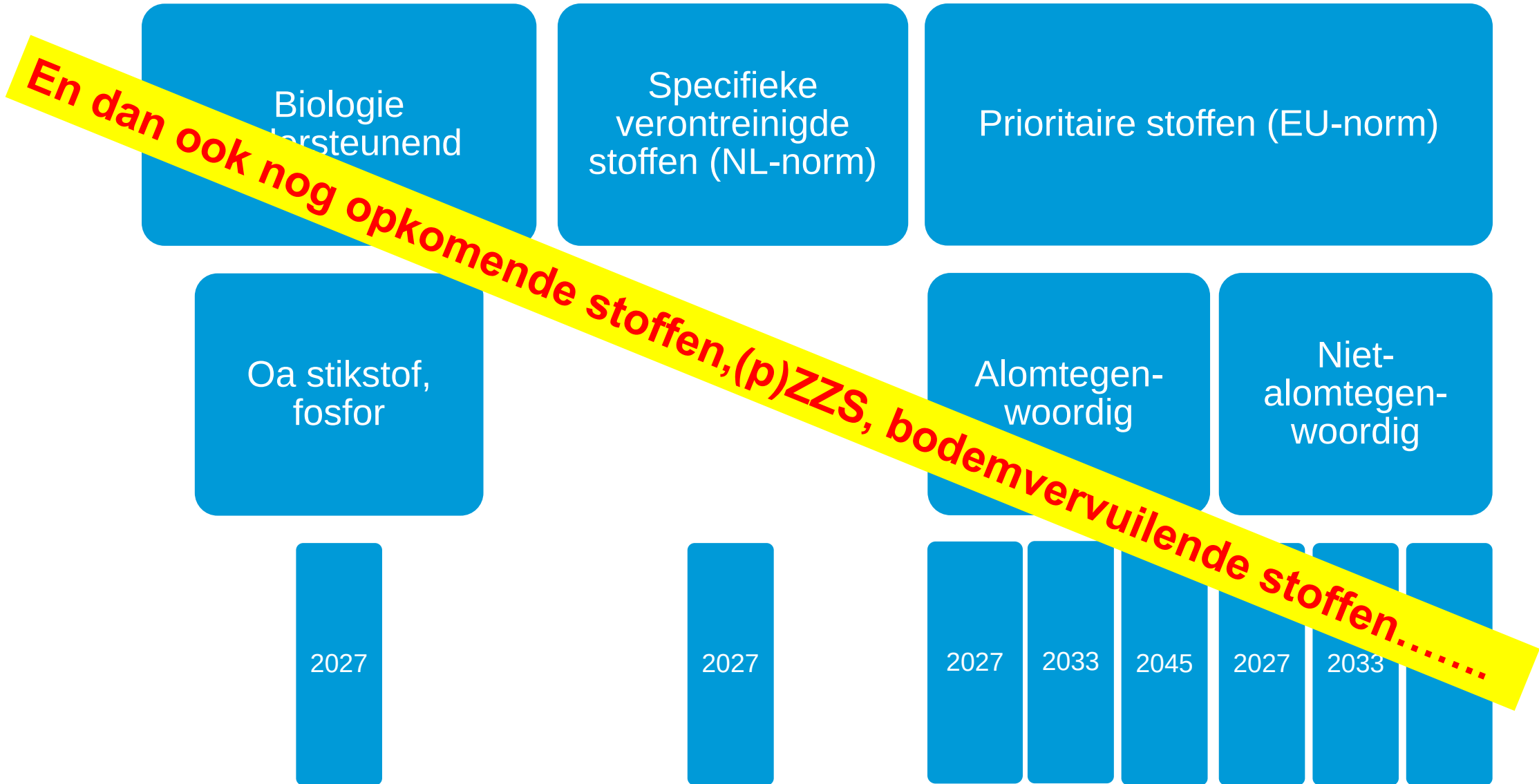

One-out-all-out principe KRW

- Elke kwaliteitselement in goede toestand
- Toestand in 5 klassen voor biologie, chemie 2 klassen
- Voortgang verbetering daardoor slecht zichtbaar
- Per KRW-waterlichaam

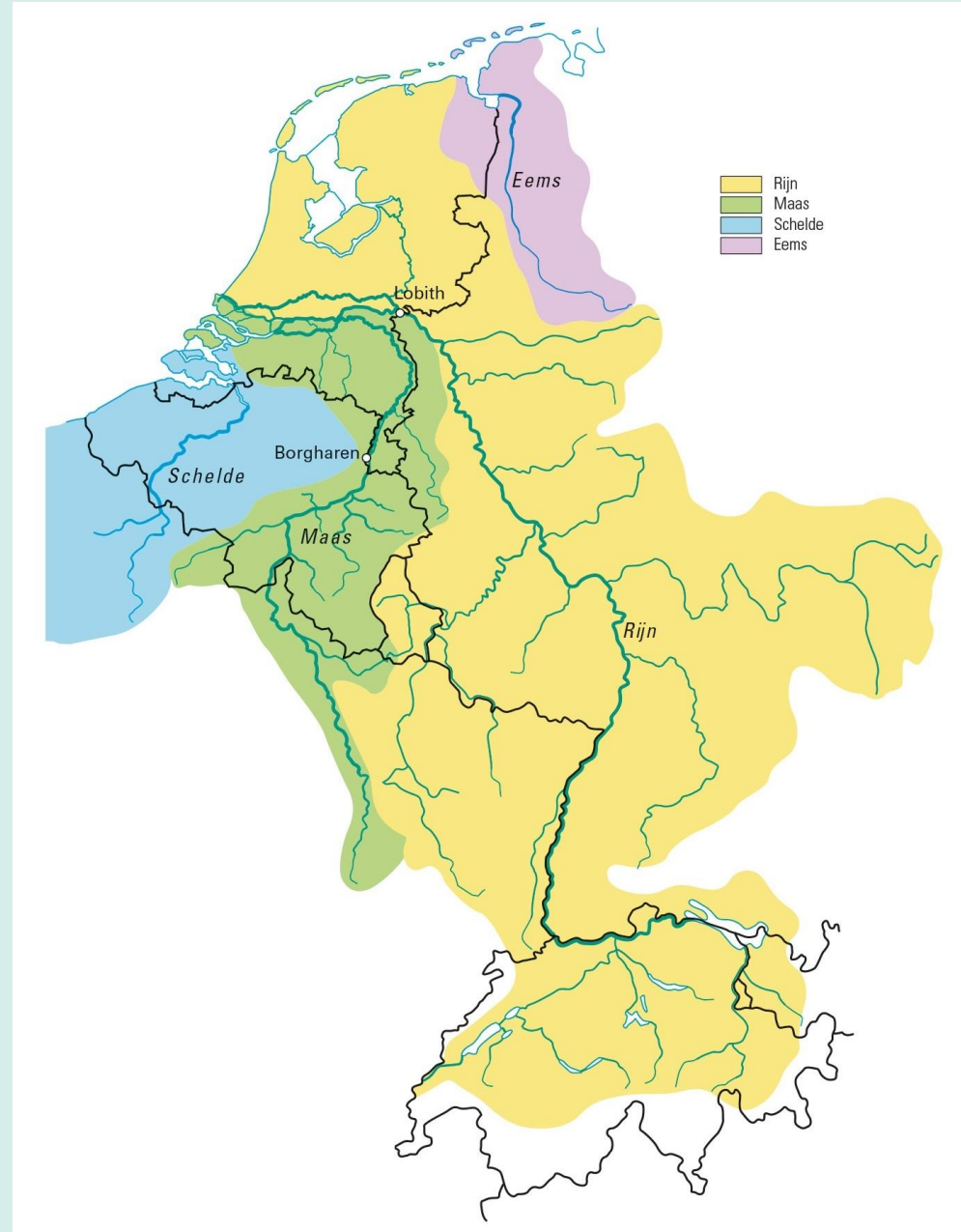

Al die groepen stoffen.....

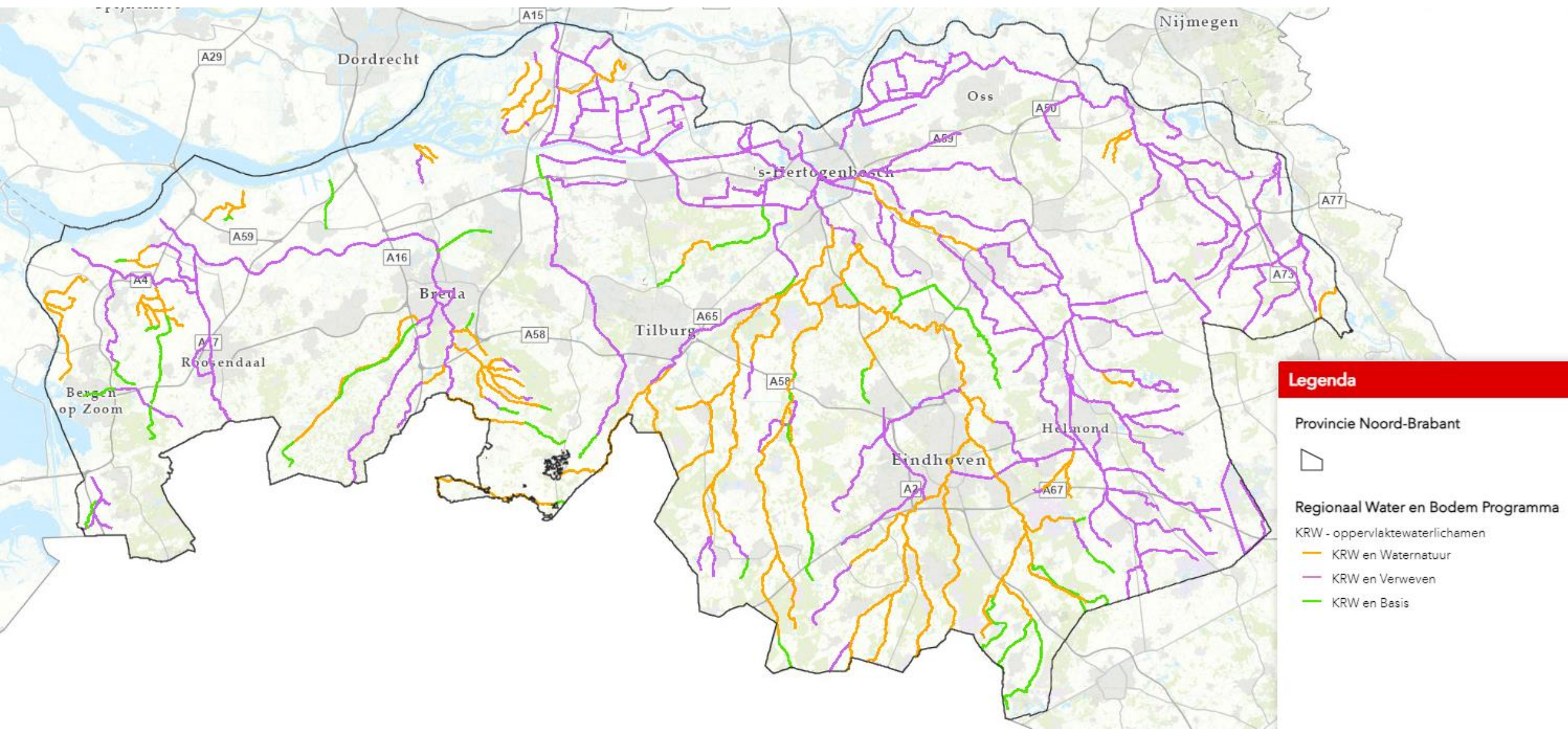

Internationale stroomgebieden Nederland

Stroomgebiedsdenken

De oppervlaktewaterlichamen

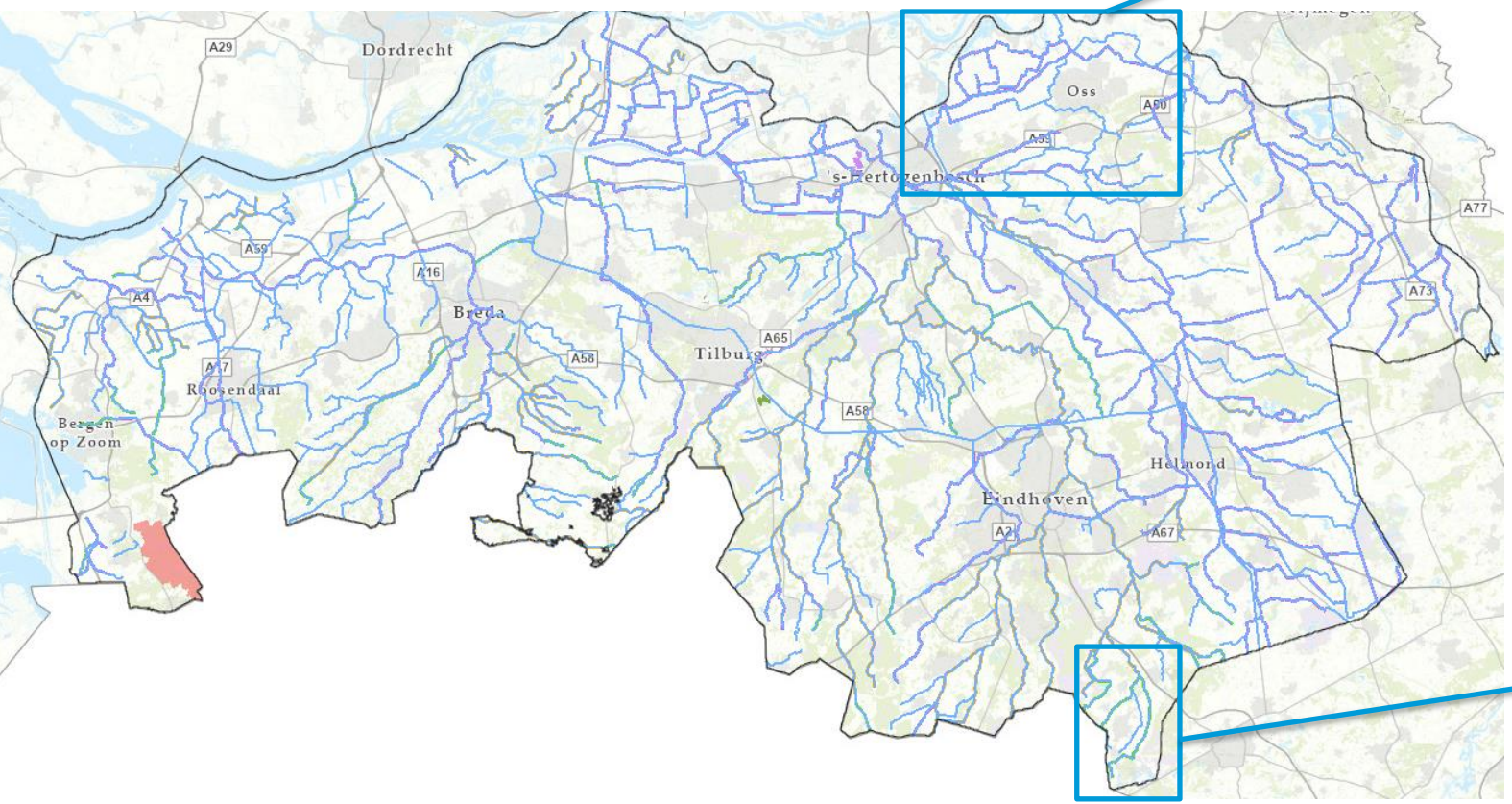
Uitspraak Europees Hof

- KRW geldt voor het gehele watersysteem
- Rapportage over maatregelen, toestand, verantwoording etc. op basis van waterlichamen
- Maatregelen ook in niet KRW-waterlichamen

Er is nog veel meer water: overige wateren

Hoofdwaterlopen

De grondwaterlichamen

Plankaart 2:
Grondwater

Legenda

KRW Grondwaterlichamen

- Maas Slenk diep
- Deklaag Rijn-West
- Zand Maas
- Zoet grondwater in dekzand
- Zout grondwater in ondiepe zandlagen

Winning voor menselijke consumptie

- Industriële onttrekkingen voor menselijke consumptie <150.000 m³/jaar
- Industriële onttrekkingen voor menselijke consumptie >150.000 m³/jaar
- Onttrekkingen voor de openbare drinkwatervoorziening
- Provinciegrens

Toestand van het Brabantse oppervlaktewater

KRW oordelen 2023

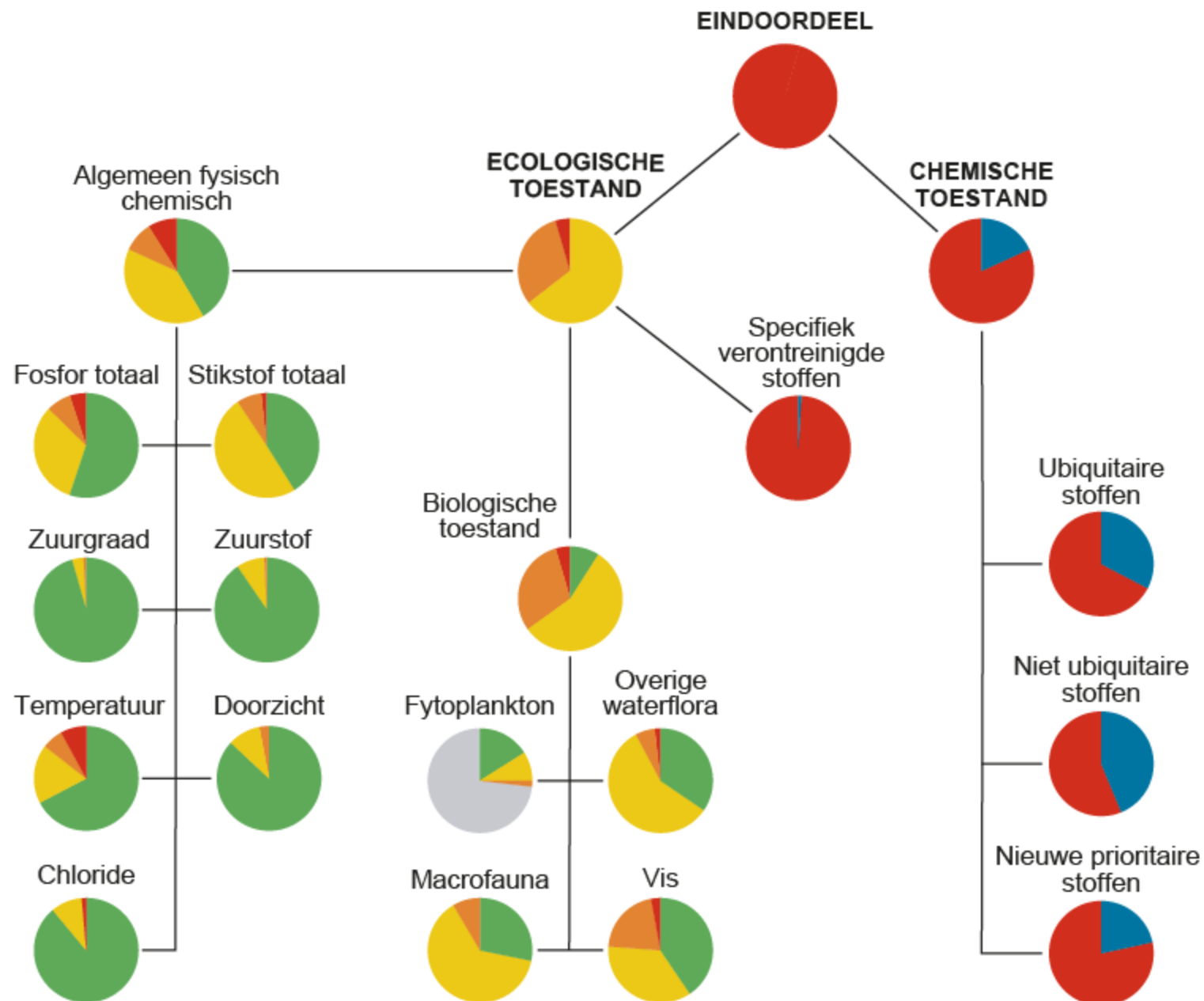
LEGENDA

Ecologie (behalve SVS)

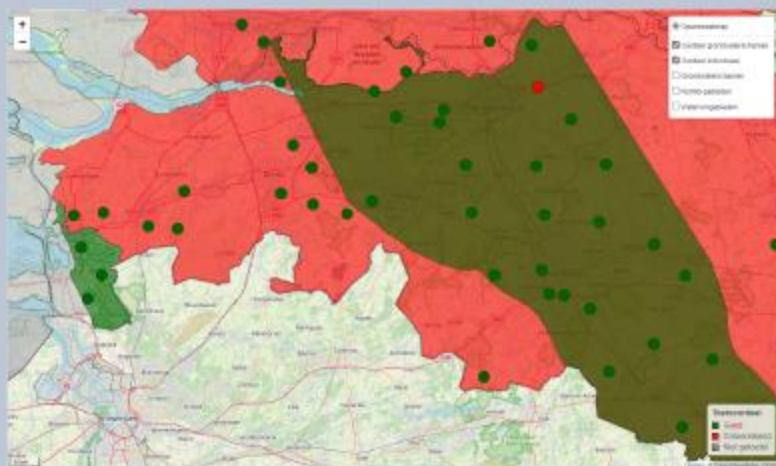
- Goed
- Matig
- Ontoereikend
- Slecht

Chemie, SVS en eindoordeel

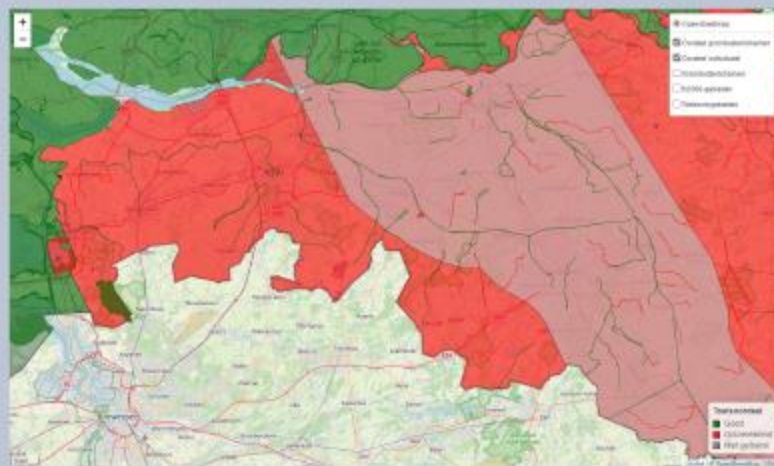
- Voldoet
- Voldoet niet
- % waterlichamen waarvoor n.v.t.

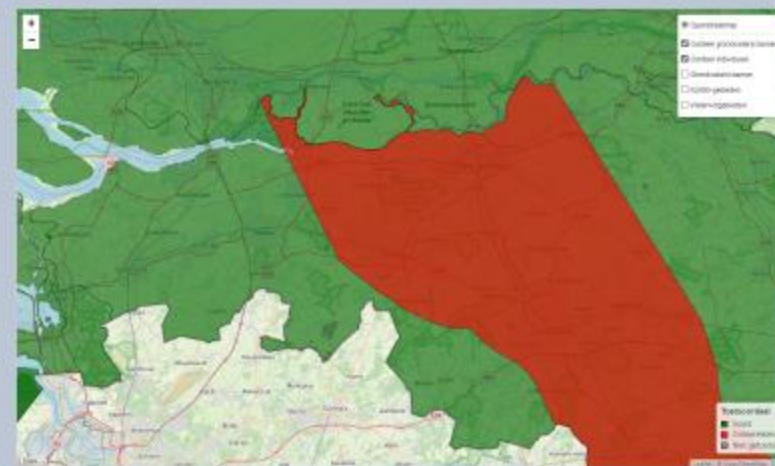
Grondwater: kwaliteit neemt af en gebruik neemt toe

**Afname waterkwaliteit
beïnvloedt drinkwater-
wingebieden**

**Grondwater mede probleem
voor oppervlaktewater en
natte natuur**

**Dalende grondwaterdruk
in Maas Slenk Diep**

Belangrijkste toestands-bedervende-factoren

- Normalisatie/kanalisatie van watersysteem in verleden
- Overmatig grondwatergebruik
- Landbouw: nutriënten, bestrijdingsmiddelen, metalen, diergeneesmiddelen
- Industrieel en stedelijk afvalwater: milieuvreemde stoffen

Gedeelde verantwoordelijkheid en taken KRW

Rijk:

- Kaderstellend nationaal waterbeleid
- Beheer Rijkswateren
- Vaststellen nationale chemische doelen
- Toelating gewas-beschermingsmiddelen

Provincie:

- Kaderstellend provinciaal waterbeleid
- Strategisch grondwaterbeheer
- Bescherming grondwater-kwaliteit
- Vaststellen ecologische doelen
- Bevoegd gezag grote grondwateronttrekkingen en grote indirecte lozingen
- Monitoring grondwater

Waterschappen:

- Operationeel beheer watersysteem
- Zuivering stedelijk afvalwater
- Monitoring oppervlaktewater
- Vaststellen peilbesluiten
- Bevoegd gezag water activiteiten, waaronder grondwater onttrekkings-vergunningen (<150.000 m3)

Gemeenten:

- Beheer en onderhoud riolering
- Hemel- en grondwaterzorgplicht
- Bevoegd gezag kleinere indirecte lozingen

Wat gebeurt er als we de KRW-doelen niet halen?

JURIDISCHE
GEVOLGEN

ECONOMISCHE
SCHADE

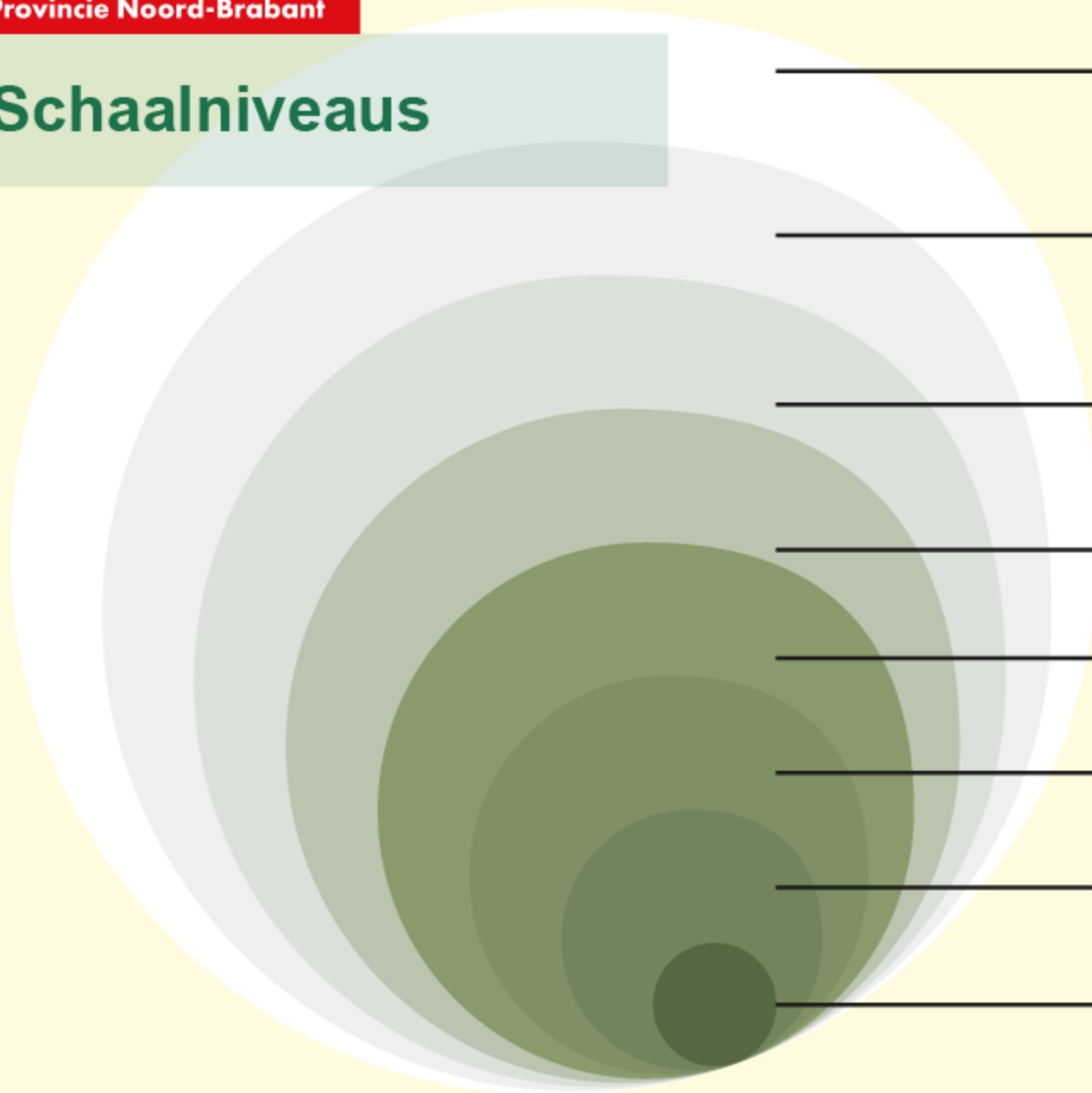
GEZONDHEIDS-
RISICO'S

ECOLOGISCHE
SCHADE

WANTROUWEN &
REPUTATIESCHADE

Schaalniveaus

SCHAALNIVEAU

BESTUURLIJK

Europees	
Nationaal: KRW-impuls	BO water BO KRW IPO UvW VNG
Regionaal: Handeling- sperspectief Maas- stroomgebied	RBOM
Provinciaal: KRW- impuls Brabant	GS-NBWB
Provincie Noord-Brabant	GS/PS
Samenwerkende waterschappen	NBWB
Waterschappen	AB/DB PHO's KRW
Gemeenten	

Waar hebben we nog vrijheid van handelen?

Niet in waar moeten we naar toe:

- Te bereiken doelen liggen wettelijk vast met resultaatverplichting
- Geen prioritering in doelen
- Maatregelen moeten bij geen goede toestand

Wel in hoe we het gaan doen:

- Keuze in type maatregelen
- Prioritering van projecten, maar uiterlijk 2027

Hoe zit bodem erin?

- Als doel: prevent en limit
- Als oplossing: vitale bodem
- Als probleem: bodemverontreinigingen

Overgang WBB naar omgevingswet:

- opname in provinciale regelgeving
- Doelgat WBB-KRW voor drinkwater

Beoordelen of verontreiniging een KRW-doel belemmert

De broodje-aap verhalen in KRW-land

De doelen zijn veel te streng

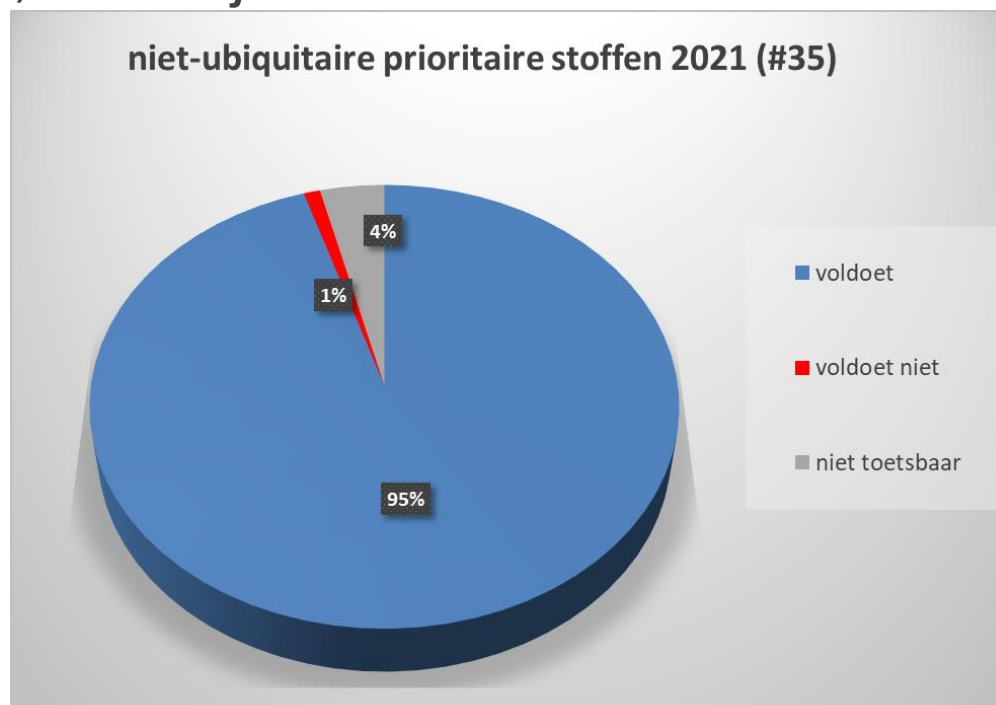
- Biologische doelstellingen zijn binnen EU vergeleken (intercallibratie)
- Nutriëntendoelen zijn gekoppeld aan de biologische
- Normen milieuvreemde stoffen zijn ook obv humane toxicologie vastgesteld

Soms juist niet streng genoeg:

- Langetermijneffecten van stoffen blijken steeds groter
- Nitraatnorm grondwater is drinkwaternorm en is te weinig streng voor risico's richting drinkwater, oppervlaktewater en natuur.

Er zijn teveel doelen?

- Iedere stof is beoordeeld op ecologische en humane toxiciteit
- Bovendien geen norm mengseltoxiciteit: vele kleine beetjes geven ook probleem
- Stoffenlijst wordt nog steeds langer: meer aandacht voor opkomende stoffen, PFAS, medicijnresten: nieuwe stoffen hoeven niet in 2027 al op orde

o.b.v. 25.505 oordelen

We zijn het putje van Europa, andere landen zijn minder streng, meten minder etc.

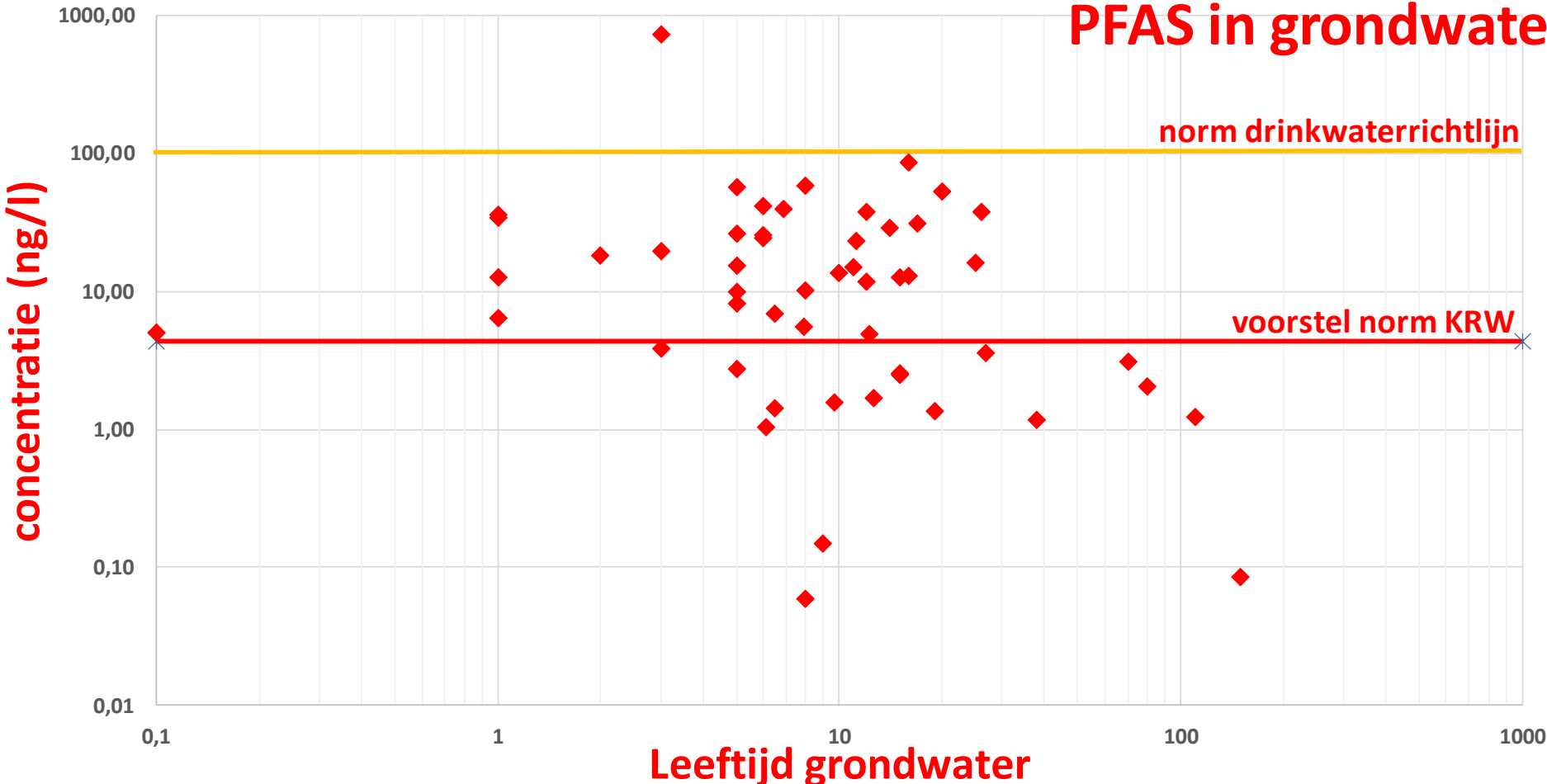
- Ook in NL-wateren zonder buitenlands water geen goede toestand
- EU-normen voor prioritaire stoffen
- EU spreekt andere landen aan op hun tekortkomingen

Als al het buitenlands water op orde is, is er nog steeds een waterkwaliteitsprobleem als wij onvoldoende doen.

De ander is het probleem, niet ik....

- Wijzen op invloed vogelpoep, overstorten, RWZI's, buitenland etc. maakt de invloed vanuit landbouw niet minder

Bruggetje naar volgende spreker.....

Vragen?

